

Een zondagskind

Tussen de semesters door wilde geschiedenisstudent Daan Heerma van Voss (24) een ‘groot verhaal’ schrijven. Hij had geen idee hoe dit plan tot een goed einde te brengen. Het enige doel dat hij zich stelde was voor het begin van het tweede semester klaar te zijn. Zes weken later was zijn debuutroman *Een zondagsman* geboren.

Een zondagsman gaat over een middelbare psychiater, Oscar van Bohemen, die samen met zijn stiefdochter aan de Amsterdamse Beethovenstraat woont. Zijn vrouw ligt in coma en de kans dat ze blijft leven lijkt klein. Wanneer hij dagenlang aan haar zijde in het ziekenhuis verblijft, realiseert Oscar zich dat zijn carrière nagenoeg stilligt: de praktijk telt nog maar één patiënt. Van de mensen om hem heen blijkt hij bovendien bar weinig te weten. Met grote moeite probeert hij familieleden van zijn vrouw op te sporen. Oscar zit gevangen in werelden waarvan hij de betekenis niet kan doorgronden.

Een grotere tegenstelling met het leven van de jonge auteur lijkt bijna niet mogelijk. Daan Heerma van Voss richtte samen met Reinjan Mulder en politicoloog Daniël van de Meer een jaar geleden de uitgeverij Babel & Voss op. Ook schreef hij samen met laatstgenoemde het boek *De Kloof*, waarin ze uiteenlopende bekende Nederlanders interviewden over een verdeeld Nederland. Onlangs verscheen bij de uitgeverij het allereerste werk, het manifest *Wat we missen kunnen*. Hiermee staat Heerma van Voss aan het begin van een nu al indrukwekkende carrière.

Hoe ben je op het idee gekomen voor het boek?

‘Vorig jaar kwam ik samen met mijn vriendinnetje in het ziekenhuis, omdat zij iets had. Niet iets soortgelijks wat de vrouw in het boek overkwam, overigens. Ik vertel liever niet over de details vertellen, omdat anderen haar zouden kunnen zien als patiënt. Ik wil haar en de mensen die haar ziektebed hebben meegemaakt niet met dit boek belasten. Maar om weer terug te komen op je vraag: dat ziekenhuisbezoek duurde een week. Ik was er lang genoeg om te zien wat voor wereld het ziekenhuis kan zijn. Een parallelle wereld die het gewone leven van mensen overschaduwde. Daar is het boek ontstaan, met allerlei fantasieën over het ziekenhuis.’

Wat vond je het meest fascinerend aan het ziekenhuis?

‘Dat mensen daar hopen dat hun dierbaren beter worden en tegelijk vrezen dat ze ooit afscheid moeten nemen. De balans daartussen, die er eigenlijk nooit kan zijn, vind ik interessant. Het ziekenhuis is ook een wereld die op zichzelf staat. Je zit in een bepaald patroon. Je bent bijvoorbeeld bezig met het moment dat de lunch komt. Je wordt daarbij geholpen door mensen die voor jou een godenstatus krijgen, omdat zij jou beter kunnen maken, kunnen genezen, zoals alleen goden dat kunnen doen. Aan het einde van de dag maken ze echter gewoon hun dienst af en stappen weer terug in hun eigen wereld. De goede dokters, tenminste.’

‘Gedeeltelijk leef ik in het verleden’

Waarom heb je gekozen voor een oudere hoofdpersoon?

‘Ik heb een behoorlijke hekel aan de stijl van boeken van twintigers over het twintig zijn. Over het hebben van te veel keuzes, dat soort geneuzel. Boeken zonder onderwerp. Vandaar dat ik iets anders wilde schrijven. Ik vond het leuk om met iets atypisch te komen. De hoofdpersoon bezit wel degelijk trekken van mijzelf, maar dan erger, melancholischer, bitterder. Mijn research? Ik heb het een en ander gelezen over de psychiatrie om het type te kunnen duiden. Verder zitten er ook aspecten in van mijn ouders, of ouderen die ik ken. En het ziekenhuis natuurlijk. Maar ik heb niet heel nadrukkelijk research naar de hoofdpersoon gedaan.’

Zei je nu dat Oscar op jou lijkt?

‘In veel opzichten wel. Hij is een mengeling van

mijzelf, vrienden, mijn ouders, mensen die ik ken en romanpersonages natuurlijk. Daarnaast herken ik in hem de weemoed en nostalgie van mijzelf. Ik heb toch altijd het idee dat het vroeger beter was, terwijl er voor mij nauwelijks een vroeger is. Dat gevoel kan ik al bij iets van vorig jaar hebben. Gedeeltelijk leef ik in het verleden. Dat ik heel erg op hem zou lijken, is niettemin onzin.’

In zes weken gaf je Oscar een gezicht. Hoe gaf je schema die periode eruit?

‘Vroeg in de ochtend begon ik met schrijven. Veel schrijven. Dan nam ik een uurtje pauze. Vervolgens ging ik snoeien in de tekst en tijdens de rest van de dag probeerde ik er niet te denken aan dat ik een roman aan het schrijven was. De opbouw had ik al in gedachten en per dag keek ik hoe ver ik was. Ik had als enige doel gesteld om voor het begin van het tweede semester klaar te zijn. Want als de colleges zouden beginnen, zou alles verbrokkelen. Dat wist ik.’

Verliep het schrijven van je debuutroman in een rechte lijn of kreeg je ergens een dip?

‘Dat ging eigenlijk zonder echte problemen. Toen ik klaar was met schrijven, bracht ik het manuscript naar uitgeverij Atlas. Ze hebben het meteen gelezen en een week later kreeg ik al een reactie. Die was uiterst positief. Het was in twee maanden van helemaal niets een bijna-af manuscript geworden – inclusief een blijde uitgever. Dat is vrij ongekend. Daarna was ik vrijwel leeg. De dip kwam niet in de roes, maar pas achteraf, want het is niet normaal om in zes weken een roman te schrijven.’

Toen kon je gelijk naar een psycholoog?

‘Dat had gekund.’

Wat voor dingen zijn er gebeurd?

‘Niet heel dramatische dingen, hoor. Ik was gewoon helemaal op. Dat krijg je als je ergens

naartoe werkt. Als je ongelukkig bent, hoef je nog niet meteen van het Hilton te springen, per slot van rekening.'

Je bent ook betrokken geweest bij de oprichting van uitgeverij Babel & Voss, eind 2009. Met welk doel hebben jullie dat opgezet?

'Door de drukte rond mijn boek, het schrijven en het studeren, hebben Reinjan Mulder en Daniël van der Meer de leiding op zich genomen. Zij zijn hier ook beter geschikt voor, vind ik. Het zou leugenachtig zijn als ik nu ineens veel over de koers van de uitgeverij zou gaan zeggen. Babel & Voss is opgericht om een jong kwaliteitsmerk te zijn. Dat bestaat namelijk niet echt. Of het is oud en gezeten, of het is jong en schreeuwerig. Jonge uitgeverijen zijn er überhaupt niet. Bovendien hebben we ook wat toe te voegen als het gaat om redactiewerk. We hebben gemerkt dat we daar goed in zijn en dat daar bij veel andere uitgeverijen nauwelijks tijd voor is.'

'In twee maanden tijd van niets naar een manuscript is vrij ongekend'

Kun je daar een verklaring voor geven?

'Het is eigenlijk best logisch. Hoe groter je als uitgeverij wordt, des te meer je een bedrijf wordt. Het draait dan alleen om efficiëntie. En het is niet efficiënt om voortdurend te sleutelen aan de tekst, terwijl het de lezer nauwelijks opvalt. Een kleine groep lezers valt het wel op en die groep zal onze boeken meer waarderen. Het grote publiek zal het daarentegen minder liggen. Wij kunnen ons gelukkig die inefficiëntie veroorloven.'

Tot slot: je broer (Thomas Heerma van Voss, red.) heeft onlangs op twintigjarige leeftijd een boek uitgebracht. Je vader zat jarenlang bij de VPRO, je moeder is hoogleraar en je halfzus is journaliste. Hoe verklaar je het succes van de Heerma van Vossen?

'Belachelijk. Ik bestrijd dat er sprake is van echt succes, ondanks alle boekjes die in de loop der jaren zijn gepubliceerd. Misschien kunnen we wel weinig anders, zou ook zomaar kunnen. Eigenlijk zou ik geen oorzaak weten. Natuurlijk is er wel een gemeenschappelijke afkomst en interesse. Boeken speelden thuis een rol, maar zonder te overdrijven. *Star Wars* deed het namelijk net zo goed. We zijn niet bij de uitgevers terechtgekomen omdat wij allemaal mensen kenden. Ik snap dat het de indruk wekt dat door de naam Heerma van Voss deuren voor mij zijn opengegaan. Maar ik zie oprecht geen enkele aanleiding om dat te denken. Misschien is Heerma van Voss gewoon wel een heel slecht pseudoniem.' ■

Beeld /// Wouter Rijsman